

OVER DE OUDE KONING EN ZIJN DOCHTERS

Kindertoneel door volwassenen voor kinderen

door

HANS KEIJZER

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **OVER DE OUDE KONING EN ZIJN DOCHTERS** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HANS KEIJZER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2005 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Koning Lear - de oude koning

Goneril - zijn oudste dochter

Regan - zijn middelste dochter

Cordelia - zijn jongste dochter

Kent - zijn bediende en later nar

Yorrick - bediende van Goneril

Osrick - bediende van Regan

Drab - de watergruwel. Het geweten van Lear

SCÈNE 1

Kent: Een oude koning heeft drie dochters. Goneril is de oudste. Niet bepaald op haar mondje gevallen. De middelste dochter heet Regan. Net als haar zuster een pittige tante. Cordelia is de jongste van de drie. Lief, aardig en oprecht. Cordelia is altijd al de lieveling van de oude koning geweest. Oh ja, mijn naam is Kent. Ik ben de raadsheer van de oude koning. Ik geef hem af en toe een wijze raad. Als hij daarom vraagt. En dan is er natuurlijk ook nog de oude koning zelf.

Lear: Kent. Kent. Ik heb je hulp nodig. Je moet me raad geven.

Kent: Zie je wat ik bedoel? Hoogheid?

Lear: Ik voel me oud, beste Kent. Ik voel me te oud en te moe om nog langer over het land te regeren. Mijn kroon knelt op mijn hoofd. Mijn mantel hangt mij zwaar om de schouders. En ik begrijp mijn volk niet meer. Het lijkt wel of er een afstand is gekomen tussen de koning en zijn onderdanen.

Kent: Afstanden zijn te overbruggen.

Lear: Deze niet, Kent. Deze afstand is te groot. Daarom wil ik mijn rijk verdelen onder mijn dochters. Maar aan wie moet ik het grootste deel geven?

Kent: Geef ze elk een even groot deel en ze zijn alle drie tevreden.

Lear: Nee, Kent. De liefde die zij aan hun vader gegeven hebben moet beloond worden.

Kent: Vraag dan hoeveel ze van uw houden. En die dochter die u het meeste lief heeft, krijgt het grootste stuk land.

Lear: Ik heb een beter idee. Ik vraag hoeveel ze van mij houden en wie mij het meeste lief heeft krijgt het grootste stuk land.

Kent: Zo kunt u het ook doen. Maar wat als ze alle drie even veel van u houden?

Lear: Kan het zijn dat drie dochters allen even veel van hun vader houden?

Kent: Als u voor alle drie een goede vader bent geweest?

Lear: Ik ben een goede koning geweest. Is dat soms niet genoeg?

Kent: Een koning is geen vader.

Lear: Een koning is als een vader voor zijn volk. Dus ook voor zijn kinderen. Haal mijn oudste dochter. Haar wil ik als eerste spreken. En jij, beste Kent, jij bent de scheidsrechter.

Kent: Natuurlijk, hoogheid.

SCÈNE 2

Lear: Goneril, jouw oude vader stopt met regeren en gaat genieten van zijn levensloopregeling. Ik vraag me alleen af wat er dan met mijn koninkrijk moet gebeuren? Daarom is het goed dat jij en je zusters er zijn. Jullie zijn nog jong. Ik deel mijn land in drie stukken. Die gene die zegt het meest van mij te houden, zal het grootste deel krijgen. Goneril, houd jij van mij?

Goneril: Vader, ik hou meer van u dan ik u kan vertellen. Ik hou meer van u, dan van mijn eigen leven en vrijheid. Ik hou nog meer van u dan van het licht in mijn ogen. Geen kind ter wereld zou meer van haar vader kunnen houden dan ik doe.

Lear: Ja, maar hoeveel houd je van mij?

Goneril: Vader, ik houd duizend keer veel van u.

Lear: Dat is mooi, dat is goed. Ga nu maar en stuur je zuster Regan naar me toe. En?

Kent: Een negen.

Lear: Duizend keer veel houd ze van mij. Zoveel liefde kunnen mijn andere dochters mij nooit geven.

Regan: Papa?

Lear: Regan, lief kind. Zeg mij eens eerlijk, houd jij van je vader?

Regan: Ik ben een zuster van mijn zuster. Zij heeft verwoord hoeveel ik van u hou. Ik hou nog meer van u dan van de lucht die ik in adem. Ik hou nog meer van u dan van alle schoonheid om mij heen. Mijn liefde voor u maakt mij meer dan gelukkig.

Lear: Ja, maar hoeveel houd je van mij?

Regan: Vader, ik houd ook duizend keer veel van u.

Lear: Dat is inderdaad net zoveel als je zuster.

Regan: En een klein beetje meer.

Lear: Dat is mooi, dat is goed, ga nu maar en stuur je zuster Cordelia naar me toe. En?

Kent: Een negen.

Lear: Duizend keer veel houd ze van mij. En een klein beetje meer. En toch geef jij haar ook een negen?

Kent: Haar woorden waren even zorgvuldig gekozen als die van uw oudste dochter, hoogheid. Slechts uw jongste telg kan mij naar een hoger cijfer doen grijpen.

Lear: Meer liefde dan duizend keer veel en een klein beetje bestaat er volgens mij niet.

Cordelia: Papa?

Lear: Cordelia, mijn oogappel, houd jij van je vader?

Cordelia: Ja, papa.

Lear: Ja, papa. Is dat alles wat je kan zeggen? Ja, papa en verder...

Cordelia: Niets.

Lear: Niets?

Cordelia: Niets.

Lear: Maar ik wil weten hoeveel je van mij houdt?

Cordelia: Ik kan mijn hart niet optillen naar mijn mond. Ik heb je lief, dat is mijn plicht. Niet meer en niet minder.

Lear: Dan houd jij niet genoeg van mij.

Cordelia: Papa, ik houd echt van u.

Lear: Maar niet zoveel als je zusters dat doen. Jij houdt geen duizend keer veel van mij. En ook geen beetje meer. Ik deel mijn rijk in tweeën. Goneril krijgt de ene helft en Regan de andere helft.

Cordelia: Zoals u wilt, papa.

Lear: Verdwij uit mijn ogen. Ik wil je nooit meer zien. Nooit meer zien. Nooit meer. Nooit.

Kent: Een tien.

Lear: Een tien? De schande, dat ze zo tegen mij durft te spreken. En jij geeft haar een tien?

Kent: Maar hoogheid, zo heeft u ze opgevoed. Ze moesten eerlijk zijn. Altijd de waarheid vertellen.

Lear: Moet Cordelia haar eerlijkheid gebruiken om haar vader te vernederen?

Kent: Ik denk niet dat u er verstandig aan heeft gedaan om haar te verbannen.

Lear: Dus jij verdedigt haar?

Kent: Ik geef alleen eerlijk antwoord, net zoals uw dochter.

Lear: En mijn twee andere dochters? Gaven zij soms geen eerlijk antwoord?

Kent: Eerlijk gezegd twijfel ik daar aan, hoogheid. Ik denk dat het antwoord hen door hebzucht werd in gefluisterd.

Lear: Als jij denkt dat mijn twee oudste dochters liegen, denk jij dan ook dat de jongste de waarheid sprak?

Kent: Zeker, hoogheid.

Lear: Waarheid kan geen liefde bevatten. Waarheid doet pijn.

Kent: Liefde soms ook.

Lear: Waarheid is vals. Waarheid is een leugen.

Kent: Uw jongste dochter heeft alleen gezegd...

Lear: Ik verbied je om nog langer over mijn jongste dochter te spreken. Zij bestaat niet meer voor mij. Zij is dood. En jou wens ik ook niet meer te zien. Mensen die mij tegenspreken horen niet in mijn gevolg. Verdwij. Laat mij je nooit meer zien.

Kent: Zoals uwe hoogheid het verkiest.

Lear: Ik voel me verraden. In de steek gelaten. Hoe heb ik mij zo

kunnen vergissen. Cordelia, mijn oogappel. Mijn alles. Zij keert zich van mij af alsof ik een rotte vis ben. Zij draait mij de rug toe, terwijl ik haar jaren, jarenlang gekoesterd heb als een hulpeloos lam. Pijn en verdriet vertellen mij dat mijn wereld niet meer de hare is.

SCÈNE 3

Cordelia: Goede vriend Kent, zeg mij wat ik moet doen. Zo heb ik mijn vader nog nooit meegemaakt. Terwijl ik alleen maar heb gezegd wat ik voor hem voel.

Kent: Ik ben er van overtuigd dat niets anders dan de waarheid over uw lippen is gekomen.

Cordelia: Wat heb je er aan om de waarheid te zeggen als die als een leugen wordt afgedaan?

Kent: Waarheid en leugen zijn familie van elkaar. Als broer en zuster zijn ze aan elkaar verbonden. Waar de een gaat daar gaat de ander ook. Alleen kan niemand zien wie van de twee waarheid is en wie leugen.

Cordelia: Ik kan hier niet langer blijven, Kent. Als mijn vader mij hier straks ziet...

Kent: Wees niet bang, Cordelia. Ik weet een plek waar je veilig bent voor de toorn van je vader.

Cordelia: Breng me daarheen en zeg tegen niemand anders waar die plek is. Laat mij daar blijven, zolang als ik leef. Alleen.

Kent: Ik beloof je, Cordelia, dat niemand de plaats waar jij je schuil houdt zal vinden. Vertrouw mij.

SCÈNE 4

Goneril: Yorrick, ik voel nattigheid.

Yorrick: Dat kan kloppen, mylady. Ik heb zojuist de tuin besproeid.

Goneril: Nu mijn vader zijn land heeft weg gegeven is hij ook zijn huis kwijt.

Yorrick: Een koning zonder dak boven zijn hoofd is geen koning.

Goneril: Precies. En hij zal toch een plek nodig hebben om de nacht door te brengen.

Yorrick: Wat als u hem de ene maand onderdak verschaft en uw zuster hem de andere maand in huis neemt?

Goneril: Dat is juist wat hij wil. Eerst geeft hij alles weg om via de achterdeur alles terug te eigenen. Hij zal mij komen uitwonen.

Yorrick: En daarna uw zuster.

Goneril: Hij is niet goed bij zijn hoofd geworden. Dement. Hij heeft altijd het meest van Cordelia gehouden.

Yorrick: Het is de leeftijd.

Goneril: Als vader erg lastig wordt, dan stuur ik hem naar mijn zuster Regan.

Yorrick: Wat als hij daar ook niet welkom is? Wat als zij hem weer terug stuurt?

Goneril: Dan zal hij heen en weer blijven lopen tussen zijn twee oudste dochters zoals een oude leeuw van de ene leeuwin naar de andere. We zullen mijn vader een welkom geven dat hem waardig is.

SCÈNE 5

Kent: (*op. Vermomd*) Ik ben het Kent. Als ik nu nog een andere taal sprak, zou hij me helemaal niet herkennen. Ik laat mijn koning niet in de steek. In deze vermomming blijf ik bij hem. Om hem te beschermen tegen de twee slangen die luisteren naar de namen Goneril en Regan. En om hem terug te brengen naar het onschuldige lam Cordelia.

Lear: Jij daar. Wat ben jij?

Kent: Een man.

Lear: En wat doe je voor de kost?

Kent: Ik wil mijn trouw geven aan hem die mij vertrouwt. Ik wil opvrolijken hij die droevig is. Ik ben een trouwe kerel en zo arm als de koning.

Lear: Als jij als onderdaan net zo arm bent als de koning, dan ben je arm genoeg. Wat wil je?

Kent: Werk.

Lear: Voor wie wil je werken?

Kent: Voor u.

Lear: Maar je kent mij helemaal niet.

Kent: Maar ik kent mijzelf goed genoeg om te weten dat u de man bent die ik zoek.

Lear: En wat ben ik dan?

Kent: Een meester.

Lear: Je bent aangenomen. Vanaf nu ben jij mijn nar. Vrolijk me op.

Kent: Bent u dan zo droevig?

Lear: Ik heb mij vergist in mijn jongste dochter. Ooit was ik koning.

Kent: U bent de koning. De koning die zijn land verdeelde...

Lear: Die koning ben ik.

Kent: Was u. U bent een nar, net als ik. Uw koningstitel heeft u weggegeven. U bent een nar geworden vanaf het moment dat u uw twee dochters tot uw moeders maakte. U heeft de inhoud van uw hoofd verdeeld en niets voor u zelf over gelaten.

Lear: Jij bevalt mij wel. Als jij mij na het eten nog net zo bevalt, dan mag je blijven. Eten wil ik nu. Ik zal de komende maand bij Goneril logeren. Haar kookkunst is nog steeds onovertroffen.

SCÈNE 6

Yorrick: Wie is daar?

Lear: Herken je mij niet meer?

Yorrick: Uw stem komt mij vagelijk bekend voor. Bent u niet de man van het kijk- en luistergeld?

Lear: Yorrick, ik ben jouw koning.

Yorrick: Koning? Ik heb slechts een koningin. Goneril is haar naam. Een koning, ja die had ik vroeger. Koning Lear. Maar ze zeggen dat de man krankzinnig is geworden. Kan ik verder nog iets voor u doen?

Lear: Maar ik ben het. Lear. Koning Lear staat voor je. Kijk dan, luister dan.

Yorrick: Dus toch de man van het kijk- en luistergeld. Dacht ik het niet. Jullie proberen altijd weer één of ander trucje om bij de mensen binnen te komen. Deze keer trap ik er niet in.

Lear: Roep je koningin, Roep Goneril.

Yorrick: Wie daar?

Lear: Koning Lear staat voor de poort, knaap.

Yorrick: En de knaap staat aan de andere kant.

Lear: Laat mij binnen. Ik nodig mijzelf uit om bij mijn dochter te komen eten.

Yorrick: We hadden u al verwacht, heer koning. Uw tafel is reeds gedekt.

SCÈNE 7

Goneril: Gezellig, zo met zijn tweeën.

Lear: Het is lang geleden dat ik zo gezeten heb. Eten bij kaarslicht. Ik ben benieuwd wat er op het menu staat.

Goneril: U zult versted staan, dat beloof ik u. Eet smakelijk.

Lear: Goneril?

Goneril: Ja, papa?

Lear: Ik geloof dat er een vergissing gemaakt is.

Goneril: Hoe bedoelt u?

Lear: Je gaat mij toch niet wijsmaken dat dit alles is wat ik te eten krijg?

Goneril: Is het soms te veel? Wacht u maar. Yorrick zou je een kleiner portie voor mijn vader willen brengen.

Lear: Ik geef jou de helft van mijn koninkrijk en dit is al wat ik terug krijg?

Goneril: Maar papa, iedereen weet toch dat oude mensen niet meer zoveel eten. Bovendien is al die vettigheid niet goed voor u.

Lear: Dus dit is mijn dank. Ik word beloond met een maaltijd waar zelf een muis nog niet genoeg aan heeft.

Goneril: Stelt u zich niet zo aan. U schreeuwt als een leeuw.

Lear: Juist. Als een leeuw. De leeuw koning der dieren. In de natuur heeft men respect voor zijn koning. En wat vind ik hier. Minachting. Gierigheid. En alles behalve respect.

Goneril: En nu is het afgelopen. Als u nog langer op deze manier doorgaat, dan krijgt u geen toetje.

Lear: Lieve Goneril.

Goneril: Ja, papa?

Lear: Dit moet een vergissing zijn. Natuurlijk. Jij maakt een grapje. En ik, oude dwaas, ik trap er in. Het spijt me, mijn lieve kind, dat ik daarnet zo boos werd. Wil je het me vergeven?

Goneril: Natuurlijk, papa.

Lear: Mooi. Dan kan Yorrick nu mijn eten brengen.

Goneril: Nog een portie?

Lear: Hoezo, nog een portie? Je wilt toch niet zeggen dat...

Goneril: Yorrick, je kan afruimen.

Lear: Yorrick, als jij mij niet snel iets te eten brengt... Ook al heb ik geen land meer, ik ben nog steeds jouw koning.

Yorrick: De volgende maaltijd is morgenochtend om half negen, hoogheid.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto